

СТАНОВИЩЕ

От: доц. д-р Едуард Василев Маринов, Департамент „Икономика“, Нов български университет, професионално направление „3.8. Икономика“

върху: научните трудове за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“, в област на висше образование „3. Социални, стопански и правни науки“, професионално направление „3.8. Икономика“, обявен в ДВ 29/12.04.2022 г., с кандидат гл. ас. д-р Цветелина Иванова Маринова

I. Оценка за съответствие с минималните национални изисквания и изискванията на Нов български университет

Представените доказателствени материали показват съответствие по националните минимални изисквания и изискванията на НБУ за показатели А и В, а за групите показатели Г те са с над 50% повече, за група Д – над два пъти повече от минималните национални изисквания, докато по показателите, задължителни за НБУ, Цветелина Иванова Маринова събира 235 при минимални 170, което е 40% над минималните изисквания. Прегледът на предоставените от кандидата доказателствени материали ме убеждават, че са спазени всички количествени изисквания на ЗРАСРБ и на Нов български университет за заемане на академичната длъжност „доцент“.

II. Изследователска дейност и резултати

1. Оценка на монографичния труд, включваща оценка на научните и научно-приложните приноси на автора.

Представеният монографичен труд – „Социална и солидарна икономика и финанси на Балканите и в Европа. Историческо развитие, съвременни идеи, институции и политики“ (2021) напълно съответства на изискванията за хабилитационен труд както по отношение на обем и съдържание, така и на актуалност, научни и приложни приноси. Трудът е структуриран балансирано. Д-р Маринова показва задълбоченост при изследването на еволюцията и ролята на кооперациите и социалните предприятия, социалните и солидарни финанси в Европа и на Балканите в историческа и съвременна перспектива, инициативите и организациите на гражданското общество и растяща роля на третия сектор в икономиката. Авторът демонстрира научна зрялост и амбициозност при реализирането на изключително комплексно интердисциплинарно проучване, което дава възможност да се формулират важни научни резултати с висока степен на практическа приложимост в областта на социалната и солидарна икономика и финанси. Трудът е уникално за България, а и в международен контекст сравнително изследване на появата и еволюцията на идеите и институциите на социалната и солидарна икономика със задълбочен анализ и прилагане на интегриран научен подход. Като основни теоретични и практико-приложни постижения на направеното от д-р Маринова изследване могат да се открият:

Първо, от гледна точка на създаването на ново знание, чрез задълбочено интердисциплинарно изследване на кооперациите и социалната и солидарна икономика в исторически план и през призмата на съвременните реалности, от теоретична и практическа гледна точка е обоснована необходимостта на специфична терминология и научен и методологически инструментариум. Използвайки позитивен и интердисциплинарен теоретико-методологичен апарат за сравнение и обобщение за първи път в българската литература са въведени понятията „алтернативни пари“, „социални пари“ и „социални и солидарни финанси“. Това дава възможност на кандидата за оценка на предимствата и ограниченията пред тяхното развитие, както и за анализ на публичните политики и тенденциите в социалната и солидарната икономика като цяло, като са направени изводи и препоръки за бъдещото им развитие.

Второ, от гледна точка на систематизирането и обогатяването на научно знание, са обобщени, сравнени и аналитично изследвани идеите за кооперациите и социалната и солидарна икономика в рамките на водещите кооперативни школи в Европа, влиянието и преноса на идеи и институции от Западна Европа и Русия, както и появата на оригинални идеи на Балканите и критично са оценени съвременните подходи и концепции за социална и солидарна икономика в Европа. На тази база е

направен сравнителен анализ на произхода, еволюцията и институционалната трансформация на кредитните кооперации и популярните банки в балканските държави през различните периоди на стопанско развитие, като са оценени и класифицирани ендегенните и екзогенните фактори, предопределящи съвременното развитие и особеностите на социалната и солидарна икономика на Балканите, както и причините за изоставането на сектора от развитите европейски държави.

Трето, от гл. т. на научно-приложната насоченост на изследването, на базата на сравнителния исторически анализ и извеждането на основните тенденции и проблеми пред сектора в периода на преход и европейска интеграция на държавите от Балканите са направени някои изводи относно възможностите за бъдещото му развитие и роля при възстановяването от кризи, както и за икономическото развитие и сближаване на балканските държави с развитите европейски страни. Това, заедно с критичната оценка на политиката на Европейския съюз в областта на социалната икономика и по-специално социалното предприемачество и възможностите, които тя осигурява за финансиране и подпомагане на организациите в държавите членки, дава възможност за систематизирано представяне на основните фактори и стимули за появата и разпространението на съвременните организации на сектора в региона на Балканите, с фокус върху България, както и на причините за неговото изоставане в сравнение с останалите европейски държави, така че да бъдат обосновани препоръки за бъдещото развитие на социалната и солидарната икономика и финанси.

Без това да изчерпва всички приноси моменти на монографичния труд на д-р Маринова, в заключение, той съдържа приноси, които могат да се характеризират като създаване на ново научно знание, допълване на съществуващо знание, като имат и сериозно застъпен научно-приложен характер.

В съответствия с изискванията на НБУ монографичният труд е представен в рамките на публична лекция на 30.11.2021 г.

2. Оценка на приносите в останалите приложени публикации, направени след назначаването на академичната длъжност „доцент“.

В справката си кандидатът е представил малка, но предостатъчна от гл.т. на изискванията на ЗРАСРБ и НБУ, част от публикациите си от периода след придобиването на ОНС „доктор“ и назначаването си на академичната длъжност „главен асистент“ – 3 студии и 2 статии в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация, 2 студии и 9 статии в нереперирани издания с научно рецензиране или редактирани колективни томове и 3 глави от колективни монографии.

Изследваните от кандидата проблеми се отличават с ясно формулирана теза, задълбочени проучвания и постигнати конкретни резултати с полезни за науката и практиката обобщения, изводи и препоръки, като наред с обогатяване на резултатите, вече отбелязани във връзка с монографичния труд по отношение на възникването, развитието и моделите на социалните предприятия в България в историческа и съвременна перспектива и появата и еволюцията на кооперативните финансови институции в България и приносят им за създаване и развитие на финансовата система и икономическото развитие, кандидатът сериозно разширява полето на научните си интереси в области като икономическото сътрудничество и отношенията между ЕС и Китай, социално-икономическото развитие на Югоизточна Европа, паричната и бюджетната политика в еврозоната и България, връзката между валутнокурсвия режим и равнището на държавните дългове, институционалната рамка на ЕС и нейното прилагане в еврозоната и динамиката на суверенния дълг в периода на глобална финансова криза, история икономическата мисъл в балканските държави и др.

Основните научни и приложни приноси в студиите, статиите и научните доклади на д-р Маринова могат да се обобщят в извеждането на теоретична и емпирична връзка между валутнокурсвия режим при фиксиран курс и паричен съвет и състоянието на бюджетните позиции и равнищата на държавните дългове, систематичния анализ на договорната и институционалната рамка на ЕС и нейното прилагане в еврозоната, идентификацията и оценката на причините за възникването на дълговата криза в еврозоната чрез сравнителен анализ на паричната и бюджетната

политика в еврозоната и България, обобщаването на еволюцията и моделите на социалните предприятия и на кооперативните финансови институции и приносът им за създаване и развитие на финансовата система и икономическото развитие в България в изключително дълъг времеви период (от периода на Османско владичество до наши дни), и др.

Особен интерес представляват силно приложно насочените изследвания на кандидата в областта на паричната и бюджетната политика в еврозоната и България и на валутнокурсния режим и състоянието на бюджетните позиции и равнищата на държавните дългове в България и балтийските държави и динамиката на суверенния дълг, открояващи основните рискове пред публичните финанси на страната след приемане в еврозоната, както и практическите препоръки за подобряване на съществуващите национални и европейски източници за финансиране на социалните предприятия в България.

Публикациите на д-р Маринова са в периодични издания и колективни публикации със задължително рецензиране.

3. Цитиране от други автори.

Въпреки че в документите по процедурата са посочени малка част от всички цитирания на кандидата, показателен за цитируемостта на публикациите на д-р Маринова е фактът, че в справката са посочени два пъти повече от изискуемите цитирания, като са представени както цитирания в публикации в най-престижните международни научни бази данни – Scopus и Web of Science, така и множество цитирания от някои от най-реномираните чуждестранни и български автори в тематиката на изследванията на кандидата.

Като се вземе предвид това, както и че цитирането отнема технологично време след публикуването, а повечето представени публикации са направени през последните няколко години, може да се приеме, че индексът на цитиране на д-р Маринова ще продължава да нараства значително през следващите години.

III. Учебна и преподавателска дейност

1. Аудиторна и извън-аудиторна заетост, работа в електронния обучителен модул "MOODLE – НБУ", осигуряване на студентски практики и стажове, работа със студенти и докторанти.

Представената информация за аудиторната и извън аудиторната заетост показват значителна натовареност в учебния процес, която съответства на и дори надвишава значително изискванията на НБУ за щатни преподаватели, според Наредбата за заетостта на редовните преподаватели на НБУ.

Д-р Маринова е разработила глава от колективния учебник „Въведение във финансите“, използван в програмите на НБУ, а в системата "Moodle НБУ" са публикувани авторски материали за 4 бакалавърски и магистърски курсове в НБУ (на български и френски език), както и такива по 14 усъвършенствани курса (на български, английски и френски език), обхващащи изключително широкообхватната насоченост на научните и приложните интереси на кандидата.

За периода 2012-2021 г. д-р Маринова е научен ръководител на 29 дипломанти (бакалаври и магистри) и е рецензирала над 40 дипломни работи в бакалавърски и магистърски програми. Участвала е в огромен брой комисии за държавни изпити – над 80.

2. Работа с Еразъм-студенти и преподаване на чужд език

В периода 2018/2019 и в момента (от 2021) д-р Маринова е Еразъм-координатор на департамент „Икономика“, като наред с това е разработила и провежда в програмите на НБУ (в т.ч. за Еразъм+ студенти) 3 самостоятелни курса на английски език – „Световна финансова система“, „Външнотърговски сделки“ и „Управление на европейски проекти“, 2 самостоятелни курса на френски език – „Световни финансови институции и инструменти на френски език“ и „Увод в политическата икономия на френски език“ и два курса на английски в съвместните програми с University of Sheffield (York) – „Corporate social responsibility и „International political economy“.

3. Оценки от анкетите на студентите.

Наред с множеството ръководства на дипломанти, които показват, че д-р Маринова е харесван и предпочитан от студентите преподавател, за качеството на работата ѝ със студенти свидетелства и високият резултат от средна оценка от анкетите за удовлетвореност на студентите от курс и преподавател – 4.17 от максимално 5.00.

IV. Административна и обществена дейност

1. Участие в колективни органи на управление на НБУ.

Д-р Маринова редовно и активно участва в заседанията на Департаментния съвет на Департамент „Икономика“. През 2016/2017 г. е член и на Програмния съвет на Департамента. Редовно участва и в различни мероприятия за студенти и докторанти. Участва активно и в разработването на нови курсове (4 бр.), усъвършенстването на такива (14 бр.) и иниципирането и усъвършенстването на програми (Магистърска програма „Международен бизнес и развитие“ (на български език), стартирала през есенен семестър 2020/21 г. и Магистърска програма „Международен бизнес и развитие“ (на английски език), стартирала през есенен семестър 2021/22 г.) в НБУ. Участва активно и в съвместните програми с Университета на Йорк.

2. Обществена активност.

Обществената дейност на д-р Маринова също е активна – от 2015 е член на Association Internationale des Economistes de Langue Française (AIELF), а от 2019 г. – на European Society for the History of Economic Thought (ESHET). Наред с това кандидатът е Експерт на ICF (изготвен анализ на социалната икономика и социалните предприятия в законодателството и практиката в България, 2019 г., рецензент и член на редакционните колегии на Bulgarian Journal of International Economics and Politics, Economic Alternatives Journal, Economic Research Guardian Journal, Romania. Участва в организирането на 2 научни форума на НБУ, технически редактор на Годишник „Икономика и бизнес“ на Департамент „Икономика“ за 2019 г., взема постоянно и активно участие в различни мероприятия от програмата за обучение на преподаватели на НБУ и е активен участник в дейностите на франкофонския център на НБУ.

3. Привличане на студенти в програмата.

С високия професионализъм и добрия начин на преподаване, както и с участието си в различни инициативи за привличане на кандидат-студенти д-р Маринова допринася за комуникационните дейности на Департамент „Икономика“ и привличането на студенти, като следва да се спомене честото ѝ активно участие в представянето на програмите на Департамент „Икономика“ в Дните на отворените врати на НБУ.

V. Лични впечатления от кандидата

Д-р Маринова е амбициозен млад учен, който спазва стриктно професионалната научна етика и стандарти, показва изключително колегиално отношение и заинтересованост към работата на колегите си и развитието на Департамент „Икономика“. Като учен несъмнените достойнства на кандидата са, че е изключително активна по отношение на изследователската и публикационна дейност и мобилизира научен потенциал за реализиране на научните и практически цели, които си поставя, работи с лекота в научни екипи, както и че има опит в управлението и изпълнението на научни проекти. Д-р Маринова притежава научна интуиция да открива нови и важни теми, да формира иновативни методологии и достига до значими конвертируеми в практиката резултати. От съвместната си работа с него съм установил, че кандидатът е завършен учен с голям потенциал за разширяване на творческите си хоризонти.

VI. Мнения, препоръки и бележки по дейността и постиженията на кандидата

Запознаването с цялостната дейност на д-р Маринова и най-вече с приложените публикации позволява добре обоснована положителна картина на нейната характеристика в качеството ѝ на кандидат за доцент в НБУ. Без това по някакъв начин да намалява значението на приносите и предимствата на кандидата, съществуват предпоставки за някои препоръки за бъдещата ѝ работа като изследовател и преподавател:

1. Преобладаващите анализи на социалната и солидарна икономика и финанси в България, на Балканите и в Европа биха могли много добре да се развият по-нататък с анализ и оценка и на други форми на гражданско участие в икономиката и социална и икономическа устойчивост, от които българското общество и стопанство могат да имат сериозна полза. Заедно с това би могло да се обърне по-голямо внимание на конкретни трудности и проблеми пред България по пътя на развитието на социалната и солидарна икономика и финанси както в страната ни, така и в по-широк – европейски, или дори глобален, план.

2. След успешната си хабилизация, кандидатът да насочи академичното си внимание към разширяване на теоретичния обхват на изследванията си, задълбочаване, обобщаване и систематизация на постигнатите теоретични и най-вече научно-приложни резултати с цел търсене на начини за приложението им в практиката, което те определено заслужават. Задълбочаването и конкретизацията на изследванията ще доведе до по-голяма популярност на д-р Маринова у нас като работеща по не толкова изследваната тематика за социалното предприемачество и кооперативните финансови институции и постепенно включването ѝ като експерт в институции и организации, включително бизнеса и неправителствения сектор, при обсъждане на тези въпроси.

3. Предвид заемането на академична длъжност „доцент“ се очаква д-р Маринова да бъде титуляр на учебни дисциплини, по които има публикации. В тази връзка от безспорна полза за студенти и докторанти ще бъде разработването и провеждането на курсове в областта на социалното предприемачество и кооперативните финанси в програмите на Департамент „Икономика“, а и като общо-образователни курсове за всички специалности. Наред с това кандидатът следва да насочи усилията си към публикуване на учебници и учебни помагала по изследваните от нея актуални теми, с което ще допринесе за бъдещата успешна акредитация на програмите на Департамент „Икономика“.

4. С цел по-нататъшно академично развитие, както и практическото приложение на научните резултати, от полза би било по-активното участие на д-р Маринова в научно-изследователски и приложни проекти, с амбицията то да допринесе за успешното включване на департамент „Икономика“ в подобни проекти.

Заклучение

Гл. ас. д-р Цветелина Маринова се представя с голям брой научни трудове с ясно изразени научни приноси, като съчетава сполучливо научноизследователската, преподавателската и научно-приложната дейност по определената проблематика, което ѝ позволява полезно обвързване на теорията с практиката и пълноценно обучение на студентите. Заедно с преподавателската работа, която осъществява, тя може да бъде определена като специалист, напълно отговарящ на представите и стандартите за академичната длъжност „доцент“, за която кандидатства. Въз основа на това, както и на активното участие на гл. ас. д-р Цветелина Иванова Маринова в академичния живот на Нов български университет **категорично заявявам моята положителна оценка относно цялостната академична дейност на кандидата и препоръчвам на уважаемия Академичен съвет гл. ас. д-р Цветелина Иванова Маринова да бъде избран за доцент в област на висше образование „3. Социални, стопански и правни науки“, професионално направление „3.8. Икономика“.**

София
4.07.2022 г.

Подпис
/доц. д-р Е. Маринов/